**C U R T E A  D E  A P E L  N O R D**

Dosarul nr.21rji-1546/25 Judecătoria Edineț sediul Briceni
1-25088579-03-21rji-30122025 Judecător Gh. Comerzan

**D E C I Z I E**
în numele Legii

25 martie 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord,
având în componenţa sa:
Preşedintele completului de judecată Ghenadie Liulca
Judecători Victoria Robu, Aurelia Andronache

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Anatolii Tudor, împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 08.10.2025, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Lungu Andrian** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de materialele prezentate instanței, pentru expunere asupra recursului, Colegiul, -

**C O N S T A T Ă:**

La data de 23 iunie 2025 în Judecătoria Edineţ, sediul Briceni a fost înregistrată plîngerea petiționarului Lungu Andrian împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii condamnatul a indicat că s-a deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 26.07.2024, în condiții inumane, și anume cu supraaglomerarea celulei; neasigurarea cu spațiul minim locativ de cel puțin de 4 m2 per condamnat; celula era populată cu diferite insecte; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; apa potabilă de calitatea rea; lipsa locului special amenajată pentru uscarea hainelor pe timp ploios.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 08.10.2025, a fost admisă plângerea condamnatului Lungu Andrian.

S-a constat faptul că, Lungu Andrian a fost deţinut în perioada 16.12.2024-17.09.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiţii contrare prevederilor art. 3 din

Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 275 (două sute șaptezeci și cinci) zile, în calitate de condamnat.

S-a explicat petiționarului Lungu Andrian că, este în drept să depună în instanța de judecată plângerea împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, cu încasarea despăgubirilor în valoarea bănească, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție, în temeiul art. $473^2$ alin. (5) CPP.

S-a obligat administraţia instituţiei Penitenciare nr. 2 Lipcani să înlăture condiţiile precare de detenţie în termen de 15 zile.

La 16.10.2025 împotriva acestei încheieri a declarat recurs în termen directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Anatolii Tudor, prin care a solicitat casarea încheierii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului se invocă că în Raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată, au fost prezentate probele, inclusiv şi fototabele, care cu certitudine dovedesc, că condamnatului Lungu Andrian în Penitenciarul nr.2 Lipcani i-au fost acordate condițiile minime necesare de detenție

Mai indică, că, condamnatul a fost deținut în celule bine iluminate şi ventilate. Iluminarea şi ventilarea celulelor a fost asigurate prin intermediul geamurilor din termopan, care se deschid. Iluminarea artificială a fost asigurată prin becuri electrice. Încălzirea celulelor a fost efectuată prin sistem centralizat de încălzire, celule fiind dotate cu calorifere de încălzit, temperatura aerului în perioada de încălzire se păstrează la un nivel nu mai mic de 18° C. Blocul sanitar se află în celulă, şi este separat de restul celulei cu pereții până la tavan și cu ușă.

La fel invocă recurentul, că Standartele CtEDO prevăd norma de spaţiu de locuit pentru per persoană într-o celulă cu mai multe ocupaţii 4 m2, însă CPT nu susţine în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standartelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratare inumană și degradantă a deţinutului, atîta timp cît se pot găsi si alţi factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deţinuţii sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activităţi). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condiţiile de detenţie ca fiind un tratament inuman şi degradant, în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor, combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficienţa numărului de paturi pentru toţi deţinuţii; igiena precară; infectarea cu paraziţi; ventilaţia, încalzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi, în consecinţă, utilizarea de găleţi sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului ..spaţiu acordat fiecărui deţinut” prin prisma art.3 CEDO, urmează a fi efectuat cumulativ cu alţi factori,

care contribuie aprecierea detenţie ca fiind inumană şi degradantă sau infirmarea acestui fapt.

Potrivit art.471 alin.(1) CCo, *recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezenţa părţilor*, iar potrivit alin.(2) al aceluiași articol, *instanţa de recurs fixează data examinării recursului şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului de depunere a referinţei*.

Fiind numită cauza spre examinare, părților li-a fost comunicat despre acest fapt și despre dreptul de a depune referință. Referință pe caz nu au fost înaintate.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că cererea de recurs urmează a fi respinsă ca nefondată, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat*.

În argumentarea soluției emise la caz, Colegiul menționează, că judecătorul de instrucție judecând plângerea înaintată de condamnatul Lungu Andrian împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, a respectat normele procesuale, a verificat complet, obiectiv, suficient și în ansamblu împrejurările cazului, cât și argumentele formulate în plângere prin prisma raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, prin prisma Statutului Executării pedepsei de către condamnați aprobat prin HG nr.583 din 26.05.2006, prin prisma Raportului Consiliului pentru Prevenirea Torturii, și prin prisma practicii constante CtEDO, corect ajungând la concluzia privind admiterea acestei plângeri.

Colegiul penal conclude, că judecătorul de instrucție corect, în baza circumstanțelor analizate, a admis plângerea condamnatului Lungu Andrian împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în perioada în perioada 16.12.2024-17.09.2025 în total 275 zile, în Penitenciarul nr.2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în calitate de condamnat.

Potrivit plângerii înaintate de către condamnatul Lungu Andrian susține, că s-a deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani cu încălcarea normei de spațiu locativ, în celule fiind insecte, mucegai, umiditate înaltă, ventilarea artificială este blocată, asistența medicală nu este calitativă, baia o dată pe săptămână, alimentarea nu corespunde gustului și gramajului, apa de la robinet nu este potabilă, lipsesc lingeriile de pat, în celula temperatura este inadecvată, iluminarea insuficientă, lipsa accesului la apa caldă, în veceu numărul locurilor nu corespunde cu numărul

condamnaților, pe timp de noapte permanent este tulburată liniștea prin semnale de alarmă.

Din materialele cauzei rezultă, că Lungu Andrian s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 16.12.2024-17.09.2025, în total o perioadă de 75 zile în calitate de condamnat, în celula nr. 7 cu suprafață totală 41 m2, unde s-au deținut 4 persoane. Suprafața locativă pentru un deținut constituie 4,25 m2. Iluminarea naturală este asigurată prin 2 geam de tip termopan, care se deschide pentru asigurarea ventilației naturale, fiecare, care se deschid pentru asigurarea ventilației naturale.Iluminarea artificială se efectuează prin 2 corpuri de ilum de 100 Wt, alimentate de la rețeaua cu tensiune de 220 V. Celula este amenajată cu 4 prize electrice. Încălzirea celulei este asigurată prin sistem centralizat de încălzire, și celula este amenajată cu 2 calorifere de încălzit, în perioada rece a anului temperatura aerului se păstrează la un nivel nu mai mic de 180 C. Celula este dotată cu 4 locuri individuale de somn, 1 masă, 3 noptiere, 1 dulap, 1 cuier pentru haine, 1 polița de perete.

În conformitate cu art. $473^4$ alin. (1), (2) CPP, la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu. (2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost deținut în condițiile contestate.

În acest sens se reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

Astfel, Colegiul penal conchide, că instanța de judecată just a constatat, că Lungu Andrian s-a deținut în Penitenciarul nr.2 Lipcani, nefiind respectată norma spațiului locativ, fapt stabilit prin Raportul privind vizita preventivă/de

monitorizare efectuată la P-2 la 19.05.2023 unde membrii CpPT atrag atenția administrației penitenciarului la soluționarea problemei suprapopulării, au constatat că, cele două sectoare (nr. 1 și nr. 2) în care se dețin condamnații sunt clădiri vechi, cu două/trei etaje. CpPT constată că în ambele sectoare, în marea majoritate a celulelor condițiile sunt degradante, în unele celule pe pereți este igrasie, cu gîndaci de bucătărie și insecte, condamnații fiind plasați în dormitoarele cu suprafețe mari, supraaglomerate. Totodată, se reține că, potrivit raportul privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2023 s-a constatat că nu au fost realizate recomandările anterioare, precum suprapopularea, necesitatea de repartizare uniformă a deținuților, pentru asigurarea celor 4 $m^2$ conform standardelor CPT.

Toodată, instanța de fond corect a constatat, că condamnatul s-a deținut în celule populate cu diferite insecte și apreciază critic cele invocate de către reprezentantul administrației penitenciarului precum că, deratizarea și dezinfectarea încăperilor se efectuează trimestrial de către agent economic specializat, conform contractului încheiat. Or, prezentând contracte respective, administrația nu a prezentat actele, care ar confirma că într-adevăr trimestrial a fost efectuată cît deratizarea cît și dezinfectarea încăperilor. Faptul că celule sunt populate cu diferite insecte au constatat și membrii CpPT prin raportul din 19.05.2023.

În ce privesc argumentele condamnatului privind calitatea apei, administrația penitenciarului a prezentat informația precum că, asigurarea cu apă potabilă este diurnă, fiind furnizată din fântâna arteziană. Calitatea apei se verifică regulat de către laboratorul CSP Edineț. Totodată, se reține că membrii CpPT au invocat că apa conține clor, însă, nu au constatat că apa potabilă este de calitate rea.

În acest context, Colegiul penal, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CtEDO cu referire la încălcarea art.3 CEDO, Colegiul penal consideră, că judecătorul de instrucție just a stabilit, că pe parcursul perioadei vizate Lungu Andrian a ispășit pedeapsa în Penitenciarul nr.2 Lipcani, unde dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul, au depășit relativ semnificativ, nivelul de suferință inerent detenției, prin faptul deținerii în celule populate cu diferite insecte, precum și cu nerespectarea normei spațiului locativ, condiții care sunt contrare prevederilor art.3 CEDO și suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră, că dificultățile cu care s-a confruntat Lungu Andrian, pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.2 Lipcani în perioada vizată au depășit nivelul inevitabil de

suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 CEDO, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise.

Totodată, la caz judecătorul de instrucție just a aplicat formula de calcul stipulată de legislator în textul art.$473^4$ alin.(4) CPP, care în opinia Colegiului este una echitabilă

Colegiul penal apreciază, că în baza circumstanțelor analizate, just s-a constatat deținerea lui Lungu Andrian în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO în perioada 16.12.2024-17.09.2025 în Penitenciarul nr.2 Lipcani, pe o perioadă de 275 zile.

Având în vedere că Lungu Andrian a fost eliberat din penitenciar la data de 08.10.2025, termenul de executare fiind finisat, instanța de judecată just a explicat petiționarului Lungu Andrian că este în drept să se adreseze în instanța de judecată cu acțiunea civilă în vederea achitării despăgubirilor pentru condițiile precare de detenție, care contravin prevederilor art. 3 CEDO, pentru 275 zile.

Ținând cont de cele menționate, instanța de recurs concluzionează, că cerințele invocate de recurent sunt neîntemeiate, careva temei de casare a încheierii nu s-au stabilit, fiind condiționată respingerea cererii de recurs și menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

Conducându-se de art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) CPP, Colegiul penal,-

**D E C I D E :**

Recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Anatolii Tudor, împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 08.10.2025, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Lungu Andrian** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, se respinge ca nefondat, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului, judecător: Judecător: Judecător